ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Кафедра	Графіки	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	5

КОМПОЗИЦІЯ КНИГИ

Семестр 5 (осінь 2026)
1вересня — 12 грудня

Викладач Чайка Лариса Едуардівна

E-mail lar0chaika@gmail.com

Заняття За розкладом

Консультації За узгодженням з викладачем

Адреса Україна, Харків, ХДАДМ, вул. Мистецтв, 8

Телефон 057 706-03-50 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у відбуваються згідно до розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача lar0chaika@gmail.com або у Telegram

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для успішного вивчення дисципліни студенти використовують весь комплекс знань з фундаментальних дисциплін «Рисунок», «Академічний живопис», «Робота в матеріалі»,

«Кольорознавство», «Загальний курс композиції», «Шрифт та типографіка», які вони вивчали протягом 1-2 курсів навчання.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для ескізів, олівець. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, цифрова фотокамера тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: InDesign, Procreate, Photoshop, Illustrator та інші.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Композиція книги» є основною навчальною дисципліною, що визначає та окреслює фахову спрямованість підготовки художників книги у навчально-творчій майстерні книжкової графіки на кафедрі графіки Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Мета дисципліни – формування фахових компетентностей:

- Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення книжкового оформлення, ілюстрацій, та книги, як цілісного об'єкту.
- Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного книжкового мистецтва.
- Здатність презентувати художні твори у вітчизняному та міжнародному контекстах.

У процесі вивчення дисципліни студенти навчаються створювати власну візуальну історію, знайомляться зі специфікою побудови наратива та виражати його як ілюстративно, так і засобами верстки.
Також вони знайомляться із базовими елементами книги.

<u>Програмні результати навчання</u>

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності,
застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.
ПРН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.
ПРН 12. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

Дисципліна покриває такі компетентності:

Програмні компетентності	
Загальні компетентності:	**(ЗК)**
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК-5
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК-6
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК-8
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК-9
Спеціальні компетентності:	**(СК)**
Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.	СК-1
Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.	СК-3
Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.	СК-5
Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.	СК-9
Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.	СК-12
Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.	СК-13

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна визначає та окреслює фахову спрямованість підготовки студентів у навчально-творчій майстерні книги. У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться з становленням і розвитком книжного мистецтва, вивчають специфіку сучасного оформлення книги та особливості додрукарської підготовки оригіналів, опановують образотворчі засоби композиції книги та книжкової ілюстрації, вивчають структурні елементи книги та принципи верстки, вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання реальних проектів

На 3 курсі 5 семестра дисципліна вивчається у обсязі 5 кредитів ECTS (150 годин), з них: лекції – 2 годин, практичні заняття – 73 години, самостійна робота – 75 годин

П’ятий семестр: 150 годин: 2 — лекції, 73 — практичні заняття, 75 — самостійні.

5 СЕМЕСТР / містять 3 практичні завдання –

Тема 1

СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ ВІЗУАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ З ВИВЧЕННЯМ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ КНИГИ

1 завдання

Створення візуального ряду із 6-ти полосних ілюстрацій. Монохромна кольорова гама, формат А4;

2 завдання

Типографічне оформлення власного тексту.

Тема 2

ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ КНИГИ

3 завдання
Титул та обкладинка. Виготовлення макету обкладинки власноруч.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми завдань розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, виконання ескізів та оригіналів. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційні перегляди. Для отримання семестрової оцінки необхідно пройти рубіжні етапи контролю у формі модульних переглядів результатів виконання практичних завдань студентів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни «Композиція книги» розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов’язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час композиційного пошуку рішення теми, виконанні ескізів та оригіналів). Жодні форми

порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічені елементи плагіату, студент втрачає право отримати бали за виконане завдання.
Корисні посилання: https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html
https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/

РОЗКЛАД КУРСУ

Семестр 5: ЕКОЛОГІЧНИЙ ПЛАКАТ

N тиж	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	практичні	Знайомство. Початок. Візуальна історія	1		
2	1	лекція	Книжкова мініатюра. Місце ілюстрації і заставки в книжці.	2		
3	1	практичні	Верстка. Титул. Вхід в книгу. Поля, смуга набору, колонцифра	2		
4	1	практичні	Робота з текстом. Інтерліньяж, кернінг, трекінг, переноси, пробіли, вісяча пунктуація, класичні пропорції книги, формати.	3		
5	1	практичні	Модернізм у типографіці. Модерністська книга	2		
6	1	практичні	Візуальна історія, художні засоби втілення	3		
7	1	практичні	Робота над ескізами власної історії	2		
8	1	практичні	Побудова книги: класицизм, модернізм. Підсумки, модуль	3	**Модульний перегляд**	
9	1	практичні	Побудова титулу	2		
10	1	практичні	Фронтіспіс	3		
11	1	практичні	Обкладинка, корінець, титул. Особливості проєктування, розміри.	2		

12	1	практичні	Зв’язок ілюстрації і тексту. Заставки, кінцівки, буквиці	3		
13	1	практичні	обговорення власних проектів. Обкладинка - реклама книги	2		
14	1	практичні	Затвердження цифрової версії	3		
15	1	практичні	Оформлення експозиції		**Семестровий перегляд**	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Модульний перегляд	0–40
2	Модульний перегляд	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів 1–3 місце) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з мистецтва або дизайну.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота для вико-нання усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F**— за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевірками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за мистецьку активність студента під час навчання: участь у всеукраїнських художніх виставках, конкурсах та олімпіадах. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Яців Р. Роберт Лісовський (1893-1982): Дух лінії / Роман Яців // Львів, Апріорі, 2015. – 232 с.
2. Валуєнко Б.В. Архітектура книги / Борис Валуєнко // К. : Мистецтво, 1976 р. – 210 с.
3. Огієнко І. І. Історія українського друкарства / І. І. Огієнко. – К. : Либідь, 1994. – 448 с.
4. Лагутенко О. Українська книжкова обкладинка першої третини XX століття / Ольга Лагутенко // К. Політехніка, 2005. – 120 с.
5. Мудрак М. Понад кордонами. Модерна українська книжкова графіка 1914—1945 / Мирослава Мудрак // К. Критика, 2008. – 170 с.
6. Art of the book // Gingko press, 2015. – 256 с.
7. Lommen M. The book of books. 500 years of graphic innovations / Mathieu Lommen // New York, Thames & Hudson, 2012. – 464 с.
8. Mogilnicki P. Nova polska ilustracja / Patryk Mogilnicki // Krakow, Karakter, 2017. – 320 с.
9. Fawcett-Tang R. Experemental Formats. 2 / Roger Fawcett-Tang //UK, RotoVision, 2005. – 160 с.
10. Salisbury M., Styles M. Children’s Picturebooks. The art of visual storytelling / Martin Salisbury, Morgan Styles // UK, London, Laurence King Publishing, 2012. – 192 с.